

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓ ตามความคิดเห็นของครู ผู้สอน จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาล กับการบริหาร การ ศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน ๕ โรงเรียน คือ ครูโรงเรียน ไชยนิรมล วิทยาคม ๒๗ คน, ครูโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ๔๘ คน, ครูโรงเรียนวัดนวลนรดิศ ๔๕ คน, ครูโรงเรียนวัดรางบัว ๒๕ คน, และครู โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ ๔๘ คน รวมทั้งสิ้น ๒๐๑ คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖ เป็นเพศชาย จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑ ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔ และระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๕ และมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ ๑๑ ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒ ประสบการณ์การทำงาน ๑-๕ ปี จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙ และประสบการณ์การทำงาน ๖-๑๐ ปี จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ“การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓” จำแนกตามหลักธรรมาภิบาล ๖ ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักคุณธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ด้านหลักนิติธรรม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = ๔.๑๗$ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดย ผู้บริหารยึดการนำพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด $\bar{X} = ๔.๖๑$ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษามาปฏิบัติอย่างชัดเจน $\bar{X} = ๔.๕๐$ และผู้บริหารใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจให้บุคลากร ปฏิบัติงานให้ เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด $\bar{X} = ๓.๗๔$

๒. ด้านหลักคุณธรรม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = ๓.๔๓$ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดย ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน และมีระเบียบวินัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด $\bar{X} = ๓.๕๖$ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความเสียสละ อุทิศตน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม $\bar{X} = ๓.๘๕$ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและเพื่อนร่วมงานด้วยความเป็นธรรมและมีใจเป็นกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด $\bar{X} = ๒.๘๘$

๓. ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = ๓.๔๗$ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดย ผู้บริหารมีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด $\bar{X} = ๓.๘๖$ รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ให้เป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ $\bar{X} = ๓.๘๒$ และผู้บริหารบริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เกิดความไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด $\bar{X} = ๓.๑๒$

๔. ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = ๓.๘๕$ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดย ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด $\bar{X} = ๓.๙๓$ รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงาน $\bar{X} = ๓.๘๐$ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด $\bar{X} = ๓.๗๔$

๕. ด้านความรับผิดชอบ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = ๓.๘๖$ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดย ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำแผนงานโครงการต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด $\bar{X} = ๔.๒๐$ รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดประชุมบุคลากรเป็นประจำเพื่อชี้แจงเรื่องราวต่างๆ และทำความเข้าใจหน้าที่ความ

รับผิดชอบตามภารกิจของสถานศึกษา $\bar{X} = ๔.๑๕$ และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด $\bar{X} = ๓.๘๑$

๖. ด้านความคุ้มค่า พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = ๓.๖๓$ เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดย ผู้บริหารควบคุม ดูแล บำรุง รักษาตกแต่ง และซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

$\bar{X} = ๓.๕๓$ รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดการสรรห้้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณโรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ $\bar{X} = ๓.๕๓$ และสนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด $\bar{X} = ๓.๑๕$

ผลการวิจัยการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา” จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน การเปรียบเทียบสรุปผลได้ดังนี้

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓” จำแนกตามเพศ พบว่า ความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สำหรับรายชื่อพบว่า มีความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐ .๐๕ จำนวน ๕ ข้อ ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓” จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ มีความ คิดเห็นในการใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เพียง ๑ ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓” จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มประสบการณ์การทำงานต่างๆ ที่มีความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มีประสบการณ์การทำงาน ๑-๕ ปี มีความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลด้านนิติธรรม น้อยกว่า กลุ่มผู้มีประสบการณ์การทำงาน ๖-๑๐ ปี และกลุ่มผู้มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ ปีขึ้นไป

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓ มีประเด็นที่ควรอภิปรายดังนี้

๑. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาเขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และ หลักคุณธรรม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน มีลักษณะของนักบริหารการศึกษามืออาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการการศึกษา และผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้จะต้องผ่านการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารระดับสูงตามหลักเกณฑ์และหลักการ ก.ค. กำหนด จากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าวทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนได้รับทักษะที่จำเป็นและคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเฉลิมชัย สมท่า ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวรรณ ทองคำ ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากเช่นกัน

๒. ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเฉพาะการที่ผู้บริหารยึดการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ใช้อยู่ในสถานศึกษา มาปฏิบัติอย่างชัดเจน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากให้ความสำคัญกับการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อันเป็นเบื้องต้นของการทำให้สถานศึกษามีระเบียบวินัยในตนเอง และเป็นไปเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษานั้น ๆ ส่วนข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้น้อยที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ผู้บริหารใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจให้บุคลากร ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะมองข้ามในด้านการพูดจูงใจ ให้กำลังใจกับผู้ใต้บังคับบัญชา อาจเป็นบ่อเกิดของการขาดกำลังใจในการทำงาน และทำให้งานมีประสิทธิภาพน้อยลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับเฉลิมชัย สมท่า ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๓. ด้านหลักคุณธรรม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดย ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน และมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความเสียสละ อุทิศตน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการประพฤติปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตัวดี จริงใจ ขยัน เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวจึงจะได้ชื่อว่าเป็นนักบริหารที่มีคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลให้คนรัก นับถือ ยกย่อง ศรัทธา และให้ความช่วยเหลือ ปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ ส่วนผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความเป็นธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งทำให้มองเห็นว่าการพิจารณาความดีความชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความไม่เสมอภาค ขาดความยุติธรรมในการบริหาร ทำให้บุคลากรได้รับผลตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ซึ่งเจือจันทร์ จงสถิตอยู่ ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลนั้นผู้บริหารควรบริหารจัดการด้วยความเป็นธรรมให้ความยุติธรรมกับทีมงาน ในขณะที่เดียวกันอัจฉรา โยมสินธุ์ ได้กล่าวไว้ในองค์ประกอบหนึ่งของธรรมาภิบาลเกี่ยวกับความยุติธรรมว่า ความยุติธรรมถือเป็นหลักจริยธรรมพื้นฐานในการบริหารซึ่งในการบริหารจะต้องมีความเสมอภาค มีความเท่าเทียมกัน ผู้บริหารควรดูแลบุคลากรทุกคนอย่างยุติธรรม มีการส่งเสริมความดีและมีการดักเตือนหรือลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมในตัวเองตระหนักถึงความยุติธรรม ความเสมอภาคในการบริหารจัดการ ไม่เลือกปฏิบัติซึ่งทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีเอกภาพ สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสมปอง ชันน้อยได้ทำการวิจัยเรื่องธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์พบว่าในการบริหารโรงเรียนด้วยหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ

โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และความหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง

๓. ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดย ผู้บริหารมีการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานด้านพัสดุและสินทรัพย์ให้เป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ ทั้งนี้เพราะความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการก้าวสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษากรุงเทพมหานคร ๓ จึงมีการวางแผนการดำเนินงาน การจัดการงบประมาณ การประสานงาน พยายามให้การดำเนินงานทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสถานศึกษามีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความไว้วางใจจากผู้ได้บังคับบัญชา และทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมปอง ชันน้อยได้ทำการวิจัยเรื่องธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์พบว่าในการบริหารโรงเรียนด้วยหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และความหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง

๔. ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดย ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร และชุมชน ซึ่งถือว่าทุกภาคส่วนได้มีโอกาสในการช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน อันนำมาซึ่งความเจริญยิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับนิกร นวโชติรสได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจตรงกันว่า ทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกๆองค์ประกอบ โดยภาพรวม พบว่า การ บริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลตามหลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

๕. ด้านความรับผิดชอบ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดย ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดประชุมบุคลากร

เป็นประจำเพื่อชี้แจงเรื่องราวต่างๆ และทำความเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจของสถานศึกษา แสดงว่าผู้บริหารมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม มีการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ จึงส่งผลให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเฉลิมชัย สมท่า ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๑ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายชื่อผู้บริหารมีการใช้หลักความรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

๖. ด้านความคุ้มค่า พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดย ผู้บริหารควบคุม ดูแล บำรุง รักษาตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือผู้บริหารจัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณโรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความหมายหลักความคุ้มค่าไว้ว่า การใช้จ่ายเงินภาษีอากรของประชาชนต้องเกิดผลดี คือใช้ความจำเป็นมุ่งสู่เป้าหมายแผนงานและพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน

อภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา” จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน การเปรียบเทียบสรุปผลได้ดังนี้

อภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑” จำแนกตามเพศ พบว่า ความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งเพศชายมีความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าเพศหญิง จำนวน ๕ ข้อ ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า มีเพียงด้านการมีส่วนร่วมเท่านั้นที่เพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าเพศชาย

อภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต ๓” จำแนกตามระดับการศึกษา ซึ่งความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา ซึ่งระดับการศึกษาปริญญาเอกมีความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาโท และระดับการศึกษาปริญญาตรีตามลำดับ มีเพียงด้านนิติธรรมและคุณธรรมเท่านั้นที่ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าระดับการศึกษาปริญญาโท

อภิปรายผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตภาษีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓” จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ซึ่งความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ ๖-๑๐ ปีมีความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑-๕ ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ ปีขึ้นไปตามลำดับ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาครั้งนี้ ค้นพบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงขอเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียนในสถานศึกษาอย่างจริงจัง
๒. รมรงค์ให้ใช้หลักคุณธรรมกันอย่างกว้างขวางและจริงจัง โดยเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาได้รับการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมแล้ว ก็จะเป็นผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมและจะก่อให้เกิดการปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรมกับนักเรียนอย่างกว้างขวางและจริงจัง
๓. ผู้บริหารต้องใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและเพื่อนร่วมงาน ด้วยความเป็นธรรมและมีใจเป็นกลาง และให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน/ร่วมปฏิบัติงาน ให้มากขึ้น

๔. ผู้บริหารควรใส่ใจในการใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจให้บุคลากร ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาให้มากขึ้น

๕. ผู้บริหารควรบริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เกิดความไว้วางใจ

๖. ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนหรือบุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

๗. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

๘. ผู้บริหารควรปลูกฝังและสนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่อยู่เสมอ

๙. ผู้บริหารควร รณรงค์สร้างจิตสำนึกของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ได้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓

๑. ควรนำผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ

๒. ควรนำผลการศึกษาค้างนี้เป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนให้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารโรงเรียนธรรมาภิบาล

๓. จัดอบรมและส่งเสริม ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้หลักคุณธรรมกันอย่างกว้างขวางและจริงจัง ตลอดทั้งมีการประเมินเป็นระยะ ๆ

๔. ควรส่งเสริมให้มีการสร้างระบบการวัดความคุ้มค่า และรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ต่อหน่วยเหนือ เพื่อตรวจสอบ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาวิจัยการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติต่อไป

๒. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกรณีศึกษาเกี่ยวกับสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา

๓. ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมจากวิจัยฉบับนี้ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓ เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล